

LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJA

S P R E N D I M A S

2024 m. vasario 8 d. Nr. 21RE-89 (AG-30/02-2024)
Vilnius

Lietuvos administracinių ginčų komisija (toliau – Komisija), susidedanti iš narių Eglės Bilevičiūtės (Komisijos posėdžio pirmininkė), Vilmos Drigotienės (pranešėja) ir Vytauto Kurpuveso, Komisijos posėdyje rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo administracinį ginčą pagal pareiškėjos D.B. skundą dėl Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos 2023-12-13 sprendimo Nr. SKP-559 panaikinimo.

Komisija

n u s t a t ė:

D.B. (toliau – pareiškėja) skundu Komisijos prašo panaikinti Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – atsakovė, NMA, Agentūra) 2023-12-13 sprendimą Nr. SKP-559 „Dėl susidariusios skolos grąžinimo“ (toliau – Sprendimas). Paaiškina, kad pareiškėja Agentūrai 2022-03-21 pateikė paraišką Nr. 19SU-KP-22-1-01644-PR001 (toliau – ir Paraiška) paramai gauti pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos srities „Parama smulkiesiems ūkiams“ įgyvendinimo taisykles, taikomas nuo 2021 metų, patvirtintas Žemės ūkio ministro 2021-03-31 įsakymu Nr. 3D-200 (toliau – Įgyvendinimo taisyklės). 2022-06-16 pranešimu „Dėl paramos skyrimo“ pareiškėja patvirtinta paramos gavėja, jos projektui skirta 15 000 Eur dydžio paramos suma, iš kurios 12 000 Eur išmokėta pareiškėjai, likusi suma neišmokėta. 2023-12-18 pareiškėja el. paštu gavo pranešimą dėl susidariusios skolos grąžinimo, prie kurio pridėtas Sprendimas. NMA pareiškėjai pritaikė išmokėtos 12 000 Eur paramos sumos susigrąžinimo ir paramos sumažinimo (neišmokant likusios paramos sumos) sankciją.

Pasisakydama dėl Sprendimo neteisėtumo, remiasi Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – LVAT) praktika dėl viešojo administravimo subjekto pareigos pagrįsti sprendimą teisiniais ir faktiniais argumentais, dėl įrodymų surinkimo ir kt. Pažymi, jog NMA Sprendimas grindžiamas tuo, kad pareiškėja įsigijo naudotą traktorių iš G.I.; nurodoma, kad G.I. už traktorių iš Lietuvos valstybės biudžeto buvo išmokėta 15000 Eur paramos suma; todėl esą pareiškėja, įsigydama naudotą traktorių iš G.I., pažeidė Reglamento Nr. 2018/10461 191 straipsnio 3 dalį ir neužtikrino, kad verslo planas, kuriam finansuoti prašoma paramos, nebuvo, nėra ir nebus finansuojamas iš kitų Europos Sąjungos (toliau – ir ES) fondų ir kitų viešųjų lėšų (Įgyvendinimo taisyklių 16.4 papunktis). Mano, kad toks teisės aktų nuostatų aiškinimas ir taikymas šioje byloje yra nepagrįstas. Aiškinant sistemiskai ir lingvistiškai Reglamento Nr. 2018/1046 191 straipsnio bei Įgyvendinimo taisyklių 16.4 papunkčio nuostatas, akivaizdu, kad dvigubo finansavimo draudimas apima tuos atvejus, kai siekiama to paties paramos gavėjo tą patį projektą ar verslo planą (tas pačias išlaidas) finansuoti iš ES biudžeto ar kitų viešųjų lėšų du kartus. Taip dvigubo tų pačių išlaidų finansavimo draudimo principas aiškinamas ir taikomas nurodomoje teismų praktikoje. Teisės normų, susijusių su atsakomybės nustatymu ir taikymu, sankcijų paskyrimu, negalima aiškinti plečiamai. NMA savo išvados, kad naudoto traktoriaus įsigijimas iš asmens, kuriam buvo skirta parama, yra pažeidimas, nepagrindžia jokiais teisiniais argumentais. Tokio draudimo nėra įtvirtinta nei Įgyvendinimo taisyklėse, nei kitame teisės akte. Mano, kad dvigubo tų pačių išlaidų finansavimo draudimo pažeidimas būtų nustatytas, jei būtų įrodyta, kad būtent pareiškėjos tos pačios išlaidos yra finansuojamos du kartus. Tuo tarpu pareiškėja nepelnytų finansinės naudos negavo; jai daugiau nei vieną kartą nebuvo finansuotos tos pačios veiklos tos pačios išlaidos – traktoriaus įsigijimo išlaidos pareiškėjai nebuvo finansuotos daugiau nei vieną kartą nei šiame projekte, nei kokiame nors kitame; taip pat pareiškėja nepasinaudojo skirtingų

finansavimo šaltinių lėšomis (valstybės, savivaldybės, ES struktūrinių fondų, kitų ES finansinės paramos priemonių ar kt.) daugiau nei vieną kartą toms pačioms pareiškėjos išlaidoms finansuoti (traktoriaus įsigijimui).

Teigia, kad NMA Sprendimo nepagrindė nei teisiniais, nei faktiniais argumentais, nenurodė nei vieno įrodymo, kuris pagrįstų, kad pareiškėja padarė kokį nors pažeidimą. Pirma, sankcijos negali būti taikomos dėl to, kad nevykdoma tai, ko neįpareigoja vykdyti teisės aktai. Jokiamе teisės akte nėra draudimo pirkti naudotą traktorių iš asmens, kuris yra gavęs paramą iš ES ar kitų biudžetų. Todėl tokio tariamo draudimo nesilaikymas negali būti traktuojamas kaip pareiškėjos padarytas pažeidimas. Įgyvendinimo taisyklių 17.17 papunktyje nustatytas vienintelis apribojimas, kuris įpareigoja paramos gavėjus investicijas įsigyti ne iš susijusių asmenų, nurodytų paramos paraiškos II skyriuje. Cituoja Įgyvendinimo taisyklių 24 punktą, kada parama skiriama ir išmoka mokama. Antra, pareiškėjos verslo planas nėra ir nebuvo finansuojamas iš kitų ES fondų ir kitų viešųjų lėšų. Kaip nurodoma Sprendime, pareiškėjai buvo išmokėta dalis paramos, skirtos finansuoti pareiškėjos verslo planui. NMA nenurodė jokių aplinkybių ir nepateikė jokių įrodymų, kad pareiškėja pagal tą patį verslo planą buvo gavusi, yra gavusi ar ketina gauti dar kokį nors finansavimą tų pačių išlaidų dengimui, t. y. traktoriaus įsigijimui. NMA Sprendime nurodo, jog G.I. už traktorių iš Lietuvos valstybės biudžeto buvo išmokėta 15 000 Eur paramos suma; parama buvo skirta G.I. ir jis ją gavo; pareiškėja jam skirtų lėšų nėra gavusi. G.I. ir pareiškėjos projektas yra du atskiri skirtingų paramos gavėjų projektai. Jei vienas gavo paramą, tai nereiškia, kad ir kitas laikomas gavusiu paramą. Finansavimą (traktoriaus išlaidų įsigijimo kompensaciją) pareiškėja gavo tik vieną kartą. G.I. skirtos paramos ji negavo ir negalėjo gauti. Trečia, pareiškėja jokia forma negavo naudos (pelno), t. y. negavo daugiau nei kainavo traktoriaus įsigijimas. Teisės aktų nuostatų pažeidimo fiksavimas galimas tik tada, kai ES bendrajam biudžetui ir (arba) Lietuvos Respublikos valstybės biudžetui padaroma arba gali būti padaryta žala (Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos administravimo taisyklės, patvirtintos Žemės ūkio ministro 2014-08-26 įsakymu Nr. 3D-507 (toliau – Administravimo taisyklės) 4.28 papunktis). Paramos paskirtis yra kompensuoti konkrečias investicines išlaidas. Šiuo atveju pareiškėjai ir buvo tik kompensuotos jos išlaidos (dalys) traktoriaus įsigijimui; jai nebuvo ir nebus antrą kartą apmokėtos tos pačios išlaidos iš jokių fondų ar biudžetų. Vadinasi, nei ES, nei Lietuvos Respublikos biudžetui nebuvo padaryta ir negali būti padaryta jokia žala. Ketvirta, sankcijų taikymas, grįstas prielaidomis, pažeidžia nekaltumo prezumpciją. NMA teiginiai apie lipdukus ant traktoriaus ir iš to daromos išvados yra grįsti tik prielaidomis. Pareiškėja niekaip negalėjo žinoti, ar perkamas traktorius yra įsigytas už paramos lėšas. Nesuprantami NMA argumentai, kodėl pardavėjas turėtų atskleisti asmeninę informaciją apie savo finansus. Tuo labiau, kad draudimo pirkti traktorių, kurį pardavėjas yra įsigijęs už paramos lėšas, nėra nustatyta nei teisės aktuose, nei sprendime skirti paramą. Tuo tarpu pareiškėja, pagal Įgyvendinimo taisyklių 17.7 papunktį, įpareigota viešinti paramą, vadovaujantis Suteiktos paramos pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programą viešinimo taisyklėmis, patvirtintomis Žemės ūkio ministro 2014-12-03 įsakymu Nr. 3D-925 (toliau – Viešinimo taisyklės). Pareiškėja, laikydamasi nustatytų įpareigojimų, ir viešina paramą nuo tada, kai buvo įsigytas traktorius. Ant traktoriaus užklijuotas lipdukas yra gerai matomas ir jis atitinka Viešinimo taisyklių reikalavimus. Tai, kad traktoriaus pardavėjas patikros metu buvo užklįjaves viešinimo lipduką, nesuponuoja išvados, kad tas lipdukas buvo ar galėjo būti, kai traktorius buvo parduotas pareiškėjai. Susiklostę situacija, kad pareiškėjos vykdoma pareiga viešinti paramą yra traktuojama kaip prielaida, jog ji esą pažeidė dvigubo finansavimo draudimą. Ne tik tariamas pažeidimas nėra aiškiai ir neprieštarinčiai apibrėžtas, bet ir nėra pagrindžiamas įrodymais. NMA nepateikia jokių įrodymų, kad paramos gavėja galėjo žinoti ar žinojo, jog pardavėjas traktorių įsigijo už paramos lėšas ir kad toks pardavimas galėtų būti ar yra draudžiamas teisės aktu.

Mano, kad nagrinėjamu atveju NMA nesivadovavo gero administravimo ir proporcingumo principais, nesiėlgė atidžiai ir rūpestingai, ignoravo Administravimo taisyklių 192 punkto nuostatas, NMA veiksmai, priimant skundžiamą Sprendimą, turi piktnaudžiavimo ir biurokratizmo požymių. Pirma, NMA nustačiusi įgyvendinamo projekto netikslumus (tariamą dvigubo finansavimo draudimo pažeidimą), kai pareiškėja pranešė apie verslo plano įgyvendinimo pradžią, privalėjo inicijuoti trūkumų šalinimo procedūras (jau 2022-10-07), tačiau neinicijavo. Tokiu būdu pareiškėjos atvejis buvo nagrinėjamas netinkamai, nepadedant pareiškėjai tinkamai įgyvendinti savo teises; tokie

veiksmams pripažinti neteisėtais. Antra, akivaizdu, kad gavusi pareiškėjos pranešimą apie verslo plano įgyvendinimo pradžią NMA ne tik galėjo nustatyti tariamų reikalavimų nesilaikymo faktą, bet galėjo ir įpareigoti ištaisyti nustatytų reikalavimų nesilaikymo faktus (jei tokių buvo). Jei, NMA nuomone, pareiškėjos įsigytas traktorius pažeidė teisės aktų reikalavimus, tai apie tai NMA galėjo sužinoti tuo metu, kai NMA buvo pateikta traktoriaus pirkimo pardavimo sutartis, t. y. 2022-10-07. Tuo tarpu pareiškėja informacijos apie tariamai netinkamai įsigytą traktorių neturėjo ir negalėjo turėti, tokia informacija nėra niekur viešai prieinama. NMA galėjo nustatyti pareiškėjai įpareigojimą ištaisyti nustatyto tariamo reikalavimo nesilaikymo faktą ir nurodyti įsigyti traktorių iš tokio pardavėjo, kuris nebūtų gavęs paramos iš ES fondų ir kitų viešųjų lėšų traktoriaus įsigijimui. Tuo labiau, kad pareiškėja verslo planą privalėjo įgyvendinti per 9 mėn. nuo sprendimo skirti paramą priėmimo dienos (t. y. nuo 2022-06-16). Vadinasi, verslo planą buvo galima įgyvendinti, t. y. įsigyti verslo plane numatytą traktorių, iki 2023-03-16. NMA, priimdama Sprendimą privalėjo vadovautis Administravimo taisyklių 192 punktu ir įpareigoti pareiškėją pirmiausia ištaisyti nustatytus reikalavimų nesilaikymo faktus, nustatant ištaisymo terminą; šiuo atveju 3 mėnesių terminas būtų pakankamas pareiškėjai ištaisyti trūkumus, jei tokie būtų nustatyti. Trečia, tik tokiu atveju, jei nustatyti reikalavimų nesilaikymo faktai nebūtų buvę ištaisyti, NMA būtų galėjusi priimti sprendimą dėl pažeidimo tyrimo ir sankcijų skyrimo (Administravimo taisyklių 192 punktas). Tačiau NMA trūkumų šalinimo neinicijavo, todėl pagal Administravimo taisyklių 192 punktą negalėjo priimti sprendimo dėl pažeidimo tyrimo ir sankcijų skyrimo. Toks aiškinimas atitinka gero administravimo principą, kuris neleidžia viešojo administravimo funkcijų vykdyti formaliai ir biurokatiškai. Jo nesilaikymas lemia NMA veiksmų neteisėtumą. Toks aiškinimas atitinka proporcingumo principą. NMA pernelyg griežtai ir mechaniškai taikydamas teisės aktus iškreipė parama siekiamus tikslus, nepadėjo pareiškėjai tinkamai įgyvendinti verslo plano, suvaržė jos teises akivaizdžiai labiau negu reikia nustatytiems tikslams pasiekti. Ketvirta, remiasi Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau – VAI) įtvirtintu draudimo keisti į blogąją pusę principu. 2022-10-07 gavusi pareiškėjos pranešimą apie verslo plano įgyvendinimo pradžią NMA žinojo, koks traktorius ir iš ko įsigytas. Tačiau nesiėmė jokių veiksmų ir sudarė teisėtus lūkesčius pagrįstai tikėtis, kad įsigytas traktorius yra tinkamas ir atitinka nustatytus reikalavimus. Tuo tarpu Sprendimu NMA pakeitė savo nuomonę, vertindama, kad traktorius yra netinkamas. Todėl Sprendimas neatitinka VAI 3 straipsnio 2 punkto reikalavimų, nes jį priimant buvo pabloginta pareiškėjos teisinė padėtis.

Pareiškėja mano, kad nėra teisinio pagrindo jai taikyti kokias nors sankcijas. Be to, NMA privalo eliminuoti bet kokias dviprasmybes, o sankcijas skirti tik už tokių įsipareigojimų, kurie buvo aiškūs ir suprantami, nesilaikymą. Remiasi LVAT praktika ir Reglamento (ES) Nr. 1306/2013 nuostatomis, kad administracinės nuobaudos turi būti proporcingos, jų dydis diferencijuojamas atsižvelgiant į reikalavimų nesilaikymo sunkumą, mastą, trukmę ir pasikartojimą, turi būti individualizuojamas.

Pareiškėja nurodo, kad nebuvo informuota apie įsipareigojimus ir galimas sankcijas. Remiasi LVAT praktika, kad NMA turi būti aktyvi ir padėti paramos gavėjams tinkamai įgyvendinti teisę į paramą, suteikiant visokeriopą pagalbą. Nurodyti principai taikytini ir pareiškėjai. Teigia, kad NMA, pažeisdama gero administravimo principą, neinformavo pareiškėjos, kad ji neturi teisės įsigyti investicijų (šiuo atveju pirkti naudotą traktorių) iš asmens, kuris yra gavęs paramą iš ES ar kitų biudžetų. Taip pat, kad tai pažeidžia Įgyvendinimo taisyklės ar kitus teisės aktus ir kad už tai gali būti skiriama visos paramos susigrąžinimo sankcija. NMA tokios informacijos nepateikė nei prieš paraiškos teikimą, nei priėmus sprendimą skirti paramą pareiškėjai, nei tada, kai pareiškėja informavo NMA apie įsigytą investiciją (traktorių). NMA pareiškėjai pranešime dėl paramos skyrimo nurodė, kad pareiškėja prisiėmė įsipareigojimą užtikrinti, kad verslo planas, kuriam įgyvendinti skirta parama, nebus finansuojamas iš kitų ES fondų ir kitų viešųjų lėšų. Pareiškėja šią nuostatą taip ir suprato, kad ji pagal tą patį verslo planą negali gauti papildomos paramos ar išmokos, negali už įsigytą investiciją (traktorių) gauti papildomų išmokų ar paramos nei ta, kuri buvo gauta nagrinėjamu atveju. Pažymi, kad teisės aktai negali reikalauti neįmanomų ir absurdiškų dalykų. NMA negali reikalauti iš paramos gavėjų suprasti minėtos Įgyvendinimo taisyklių 16.4 papunkčio nuostatos taip, kaip ją galima suprato NMA darbuotojai, o ne taip, kaip yra parašyta Įgyvendinimo taisyklėse ar sprendime skirti paramą. NMA niekaip neatskleidė, kad Įgyvendinimo taisyklių 16.4 papunkčio nuostatos reiškia ir tai, kad

pareiškėja neturi teisės įsigyti investicijų (šiuo atveju pirkti naudotą traktorių) iš asmens, kuris yra gavęs paramą iš ES ar kitų biudžetų. Taip niekaip eksplacitiškai nekyla iš Įgyvendinimo taisyklių 16.4 papunkčio ir Reglamento Nr. 2018/1046 191 straipsnio. Todėl kaip nors kitaip suvokti taikomus įpareigojimus, nei nurodyta Įgyvendinimo taisyklių 16.4 papunktyje, pareiškėja negalėjo ir neturėjo. Tuo labiau, kad nėra viešai visiems prieinamų registrų, kuriuose būtų pateikiama informacija, ar konkretus asmuo yra gavęs paramą iš ES ar Lietuvos biudžeto; taip pat ar asmuo yra ar nėra įsigijęs traktorių už ES ar Lietuvos biudžeto lėšas (paramą). Vadinas, toks reikalavimas, kurio esą turėjo laikytis pareiškėja, negalėtų būti įgyvendinamas. Įpareigojimas laikytis tam tikrų reikalavimų turi būti taikomas visiems vienodai ir žinomas visiems paramos gavėjams. Priešingu atveju sankcijų taikymas tampa selektyvus ir diskriminacinis. Reikalavimas įsigyti investicijas ne iš asmens, kuris yra gavęs paramą iš ES ar kitų biudžetų, pats savaime būtų diskriminacinis. Pareiškėja, nesant teisinio pagrindo, iš esmės verčiama įsigyti naują techniką. Mano, kad tokiu būdu buvo padarytas esminis sankcijos taikymo procedūros pažeidimas, NMA neatliko pozityvios pareigos – imtis aktyvių veiksmų tinkamai informuojant pareiškėją. Sankcijos gali būti skiriamos tik už tai, ko pareiškėja įsipareigojo nedaryti, o patį įpareigojimą galėjo suvokti objektyviai egzistuojant bei realiai jį įgyvendinti.

Dėl sankcijos individualizavimo pareiškėja pažymi, kad visos paramos susigrąžinimo sankcijos taikymas (jei ji apskritai galėtų būti taikoma jos atžvilgiu) neatitinka nei Įgyvendinimo taisyklių, nei Sankcijų už teisės aktų nuostatų pažeidimus įgyvendinant Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės taikymo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014-12-04 įsakymu Nr. 3D-929 (toliau – Sankcijų taikymo metodika), nei reikalavimo individualizuoti taikomą sankciją. Pirma, pagal Įgyvendinimo taisyklių 41 punktą, visa išmokėta paramos suma susigrąžinama tik nustačius 41 punkte nurodytus pažeidimus. NMA Sprendime nenurodė, kad pareiškėja būtų padariusi nors vieną pažeidimą, nurodytą Įgyvendinimo taisyklių 41 punkte. Antra, Sankcijų taikymo metodikos 2 punkte nustatyta, kad tokiu atveju, jei Įgyvendinimo taisyklės už tokį patį pažeidimą kitaip reglamentuoja sankcijų taikymo klausimus, nei nustatyta Sankcijų taikymo metodikoje, taikomos Įgyvendinimo taisyklės. Kaip minėta, visos paramos susigrąžinimo sankcijos taikymo klausimas numatytas Įgyvendinimo taisyklių 41 punkte, vadinas, kiek tai susiję su visos paramos susigrąžinimu, taikomos tik Įgyvendinimo taisyklės. Todėl visais kitais atvejais, nenumatytais Įgyvendinimo taisyklių 41 punkte, pareiškėjai negalėtų būti taikoma paramos susigrąžinimo sankcija. Trečia, visos paramos susigrąžinimo sankcija negalėtų būti taikoma ne tik pagal Sankcijų taikymo metodikos 1 priedo 27 punktą, bet ir pagal teismų praktiką. Maksimalią sankciją – visos paramos susigrąžinimą – būtų galima taikyti tik jei pareiškėja, vykdydama projektą, numatytos technikos apskritai nebūtų įsigijusi ar naudojęsi, nevykdytų paraiškoje nurodytos veiklos ar ją pakeistų, būtų dariusi pakartotinius pažeidimus ir pan., tačiau tokių aplinkybių nustatyta nebuvo. Neaišku, kodėl skirta pati griežčiausia sankcija, tai laiko esminiu Sprendimo motyvavimo trūkumu. Tuo labiau, kad paskirta sankcija NMA nurodytais pagrindais apskritai negalėjo būti taikoma. Ketvirta, sankcija pareiškėjai negalėtų būti taikoma ne tik dėl to, kad ji nepadarė jokio pažeidimo, bet ir dėl to, kad nei ES, nei Lietuvos Respublikos biudžetui nebuvo padaryta ir negali būti padaryta jokia žala. Pareiškėja jokia forma negavo naudos (pelno), t. y. negavo daugiau nei kainavo traktoriaus įsigijimas; jai nebuvo ir nebus antrą kartą apmokėtos tos pačios išlaidos iš jokių fondų ar biudžetų. Remiasi Sankcijų taikymo metodikos 12-13 punktais, kai sankcijos netaikomos (b. l. 1–10).

Atsakovė Agentūra prašo pareiškėjos skundą atmesti kaip nepagrįstą. Atsiliepimo dalyje „Dėl faktinių ir teisinių aplinkybių“ pakartoja Sprendime išdėstytas aplinkybes. Pasisakydama dėl Sprendimo pagrįstumo ir VAĮ, pažymi, kad Sprendimas atitinka keliamus reikalavimus, jame išdėstytos visos faktinės aplinkybės, teisės aktų nuostatos, jos susietos su faktinėmis aplinkybėmis. NMA atsakinga už patikrų vietoje atlikimą, paraiškų administravimą; būtent NMA patikrų vietoje metu nustatyti duomenys laikomi teisingais, o NMA sprendimą dėl sankcijų taikymo priima patikros metu nustatytų rezultatų pagrindu. Pareiškėjai buvo pateikta išsami informacija – paaiškinta, kokios jos įsipareigojimai, kada NMA atliko patikras vietoje, kas jų metu nustatyta, Sprendime pateiktas pareiškėjos argumentacijos vertinimas. Naikinti Sprendimo nėra teisinio pagrindo.

Nesutinka, kad NMA darbuotojai, priimdami Sprendimą, nesilaikė gero administravimo principo. Atkreipia dėmesį, kad NMA, nustačiusi pažeidimus, susigrąžina paramos lėšas ir taip

užtikrina valstybės ir ES finansinius interesus. Laikantis pareiškėjos logikos, kad iš jos parama negali būti susigrąžinama, nors yra aišku, kad tas pats traktorius finansuotas du kartus, NMA pažeistų lygiateisiškumo principą kitų paramos gavėjų atžvilgiu. NMA negali ir neturi teisės iš pareiškėjos nereikalauti grąžinti paramos lėšų, nes aiškiai nustatyta, kad traktorius buvo finansuotas du kartus.

Dėl skundo argumentų, kad neva NMA „nenurodė nei vieno įrodymo, kuris pagrįstų, kad pareiškėja padarė kokį nors pažeidimą“ ir „NMA nepateikia jokių įrodymų, kad Pareiškėja galėjo žinoti ar žinojo, jog traktoriaus pardavėjas jai parduotą traktorių įsigijo už paramos lėšas“, pažymi, jog remiantis Teisės aktų nuostatų pažeidimų, susijusių su Europos žemės ūkio garantijų fondo, Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai ir Europos žuvininkystės fondo priemonių įgyvendinimu, administravimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2010-02-05 įsakymu Nr. 3D-80 (toliau – Pažeidimų administravimo taisyklės), 4 punktu ir vadovaujantis Pažeidimų administravimo procedūros aprašu, patvirtintu NMA direktoriaus 2012-04-06 įsakymu Nr. BR1-327, 2023-11-07 buvo užregistruotas įtariamas pažeidimas dėl paramos gavėjos projekto „D.B. ūkio modernizavimas“ (toliau – ir Projektas), atliktas įtariamo pažeidimo tyrimas. 2023 m. rugpjūčio 28–31 d. atliekant patikrą Projekto įgyvendinimo vietoje, apžiūrėta paramos gavėjos įsigyta investicija. Nustatyta, kad ant traktoriaus vairuotojo durelių (apatinėje dalyje) priklijuotas paramos viešinimo lipdukas, o ant korpuso priklijuotas UAB „Galuotas“ žalios spalvos reklaminis lipdukas. 2020-06-30 G.I. NMA pateikė paraišką Nr. 19SU-KU-20-1-07145-PR001 gauti paramą pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programos priemonės „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos sritį „Parama smulkiesiems ūkiams“, skirta 15 000 Eur dydžio paramos suma. 2021-06-01 G.I. ir UAB „Galuotas“ pasirašė traktoriaus pirkimo–pardavimo sutartį už 19 000 Eur su PVM; 2022-03-04 atliekant patikrą G.I. projekto įgyvendinimo vietoje apžiūrėta jo įsigyta investicija; nustatyta, kad ant traktoriaus vairuotojo durelių (apatinėje dalyje) priklijuotas paramos viešinimo lipdukas, o ant korpuso priklijuotas UAB „Galuotas“ žalios spalvos reklaminis lipdukas. G.I. yra Paramos gavėjos tetėnas. Sprendime buvo nustatyta, kad projekte numatyta vienintelė investicija buvo įsigyta pažeidžiant dvigubo finansavimo nebuvimo principą, remiantis 2018-07-18 Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES, Euratomas) Nr. 2018/1046 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1296/2013, (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 1304/2013, (ES) Nr. 1309/2013, (ES) Nr. 1316/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) Nr. 283/2014 ir Sprendimas Nr. 541/2014/ES, bei panaikinamas Reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 (toliau – Reglamentas Nr. 2018/1046) 191 straipsnio 3 dalimi, kurioje įtvirtinta, jog jokiais aplinkybėmis tos pačios išlaidos nefinansuojamos iš biudžeto du kartus. Tuo tarpu už šį traktorių, įsigytą įgyvendinant projektą Nr. 19SU-KU-20-1-07145-PR001, G.I. iš Lietuvos valstybės biudžeto buvo išmokėta 15 000 Eur paramos suma. Paramos gavėja patikino, kad perkant traktorių jį apžiūrėjo, todėl paramos viešinimo lipduką turėjo matyti. Pabrėžia ir tai, kad traktorių pareiškėja įsigijo ne iš svetimo asmens, bet iš giminaičio. Remiantis šiomis aplinkybėmis, daro išvadą, kad pareiškėja suvokė, kad G.I. įgyvendino Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programos finansuojamą investicinį projektą, buvo gavęs paramą bei parduoda traktorių, įsigytą už paramos lėšas. Akcentuoja, kad pareiškėja, pateikdama Paraišką, ne tik galėjo, bet ir turėjo būti susipažinusi su Įgyvendinimo taisyklėmis, kurių 16.4 punkte numatyta, kad pareiškėjas užtikrina, kad verslo planas, kuriam finansuoti prašoma paramos, nebuvo, nėra ir nebus finansuojamas iš kitų ES fondų ir kitų viešųjų lėšų. Tai, kad pareiškėja galimai nežinojo apie Įgyvendinimo taisyklių 16.4 papunkčio nuostatas nereiškia, kad jos atžvilgiu šios taisyklės netaikomos. Esminis momentas yra tai, kad jau investicijos įsigijimo dieną pareiškėja galėjo matyti viešinimo lipduką, o traktorių pardavęs asmuo pareiškėjai yra giminaitis, o ne nepažįstamas asmuo. Remiasi LVAT praktika, kad pareiškėjo nežinojimas apie taisyklėse aiškiai numatytus reikalavimus neatleidžia jo nuo atsakomybės už nustatytą pažeidimą. Pati pareiškėja turėjo būti suinteresuota pirkimą atlikti tinkamai, įsitikinti, kad investicija anksčiau nebuvo finansuota paramos lėšomis. NMA neatsako už pareiškėjų nežinojimą, žinių ir patirties trūkumą. Pati pareiškėja elgėsi neatsakingai, aplaidžiai, jei nesidomėjo kokias investicijas gali įsigyti įgyvendinant Projektą. Konstatuotina, jog Paramos gavėja, žinodama, kad jos tetėnas įsigijo traktorių už paramos lėšas, nusipirko iš jo paramos viešinimo lipduku pažymėtą traktorių bei pranešė NMA, kad pradėjo įgyvendinti verslo planą. Mano, kad surinko visumą

aplinkybių ir Sprendime pagrindė, kad tas pats traktorius dviejuose projektuose (nors ir skirtingų pareiškėjų) finansuotas du kartus.

Dėl pareiškėjos teiginių, kad jokiame teisės akte nėra draudimo pirkti naudotą traktorių iš asmens, kuris yra gavęs paramą iš ES ar kitų biudžetų, pažymi, kad pagal Įgyvendinimo taisyklių 16.4. papunktį, pareiškėjas turi užtikrinti, kad verslo planas, kuriam finansuoti prašoma paramos, nebuvo, nėra ir nebus finansuojamas iš kitų ES fondų ir kitų viešųjų lėšų; Reglamento Nr. 2018/1046 191 straipsnyje nustatytas dvigubo finansavimo draudimas – jokiais aplinkybėmis tos pačios išlaidos nefinansuojamos iš biudžeto du kartus. Šiuo atveju pareiškėja už paramos lėšas įsigijo traktorių, kuris jau buvo įsigytas jos tėtėno G. I. pasinaudojant paramos lėšomis.

Pažymi, kad visais atvejais netinkamos finansuoti laikomos išlaidos, kurios anksčiau buvo finansuotos (apmokėtos) iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir (arba) savivaldybių biudžetų, kitų piniginių išteklių, kuriais disponuoja valstybė ir (arba) savivaldybės, ES fondų, kitų ES finansinės paramos priemonių ar kitos tarptautinės paramos lėšų ir (arba) deklaruotos (arba pripažintos deklaruotinomis) EK arba kitai tarptautinei institucijai ir kurioms apmokėti skyrus ES fondų lėšų jos būtų pripažintos tinkamomis finansuoti ir (arba) apmokėtos, ir (arba) deklaruotos EK arba kitai tarptautinei institucijai daugiau nei vieną kartą. Šis reikalavimas kildinamas iš Reglamente Nr. 2018/1046 nustatyto dvigubo finansavimo nebuvimo (draudimo) principo. Dvigubo finansavimo draudimas apima ne tik tuos atvejus, kai tos pačios išlaidos yra pripažįstamos tinkamomis finansuoti ir/arba apmokamos daugiau nei vieną kartą, bet ir tuos atvejus, kai tos pačios veiklos yra nepagrįstai finansuojamos kelis kartus iš ES fondų, kitų ES finansinės paramos priemonių ar kitos tarptautinės paramos lėšų, taip pat iš valstybės ir (arba) savivaldybių, kitų piniginių išteklių, kuriais disponuoja valstybė ir (arba) savivaldybės. Toks finansavimas reikštų neefektyvų lėšų panaudojimą.

Mano, kad pareiškėja siekia įteigti, jog Įgyvendinimo taisyklių 16.4 punktas taikomas ne toms pačioms investicijoms, kaip daiktams, o tiesiog tai pačiai paraiškai ir/ar verslo planui. Tokį pareiškėjos aiškinimą paneigia suformuota LVAT praktika, jog dvigubo tų pačių išlaidų finansavimo draudimas iš principo yra galimas ir neprieštarauja Europos Sąjungos teisei; LVAT nutartyje akcentuota, jog „<...> dvigubo finansavimo draudimas šiuo atveju taikytinas ir parama gali būti neišmokama ar mažinama ne tik tais atvejais, kai dvigubas finansavimas vykdomas iš ES fondų lėšų, bet ir tais atvejais, kai dalis išlaidų jau yra kompensuota nacionalinės programos pagrindu“, t. y. matoma, kad dvigubas finansavimas vertinamas išlaidų, t. y. investicijų ar daiktų, pagrindu.

Dėl skundo teiginių, kad NMA nesivadovavo gero administravimo, proporcingumo principais, nesiėlgė atidžiai, rūpestingai, ignoravo Administravimo taisyklių 192 punkto nuostatas, kad privalėjo inicijuoti trūkumų šalinimo procedūras, pažymi, jog NMA neinicijavo trūkumų šalinimo procedūros, kai pareiškėja pranešė apie verslo plano įgyvendinimo pradžią, kadangi tik Projekto patikros metu, kuomet buvo apžiūrėta pareiškėjos įsigyta investicija, buvo įtartas galimas pažeidimas. Remiantis Pažeidimų administravimo taisyklių 4 punktu, Pažeidimų administravimo procedūros aprašu, 2023-11-07 užregistruotas įtariamas pažeidimas dėl paramos gavėjos Projekto ir atliktas įtariamo pažeidimo tyrimas. Teisės aktai neatima galimybės NMA, įtarus apie pažeidimą, atlikti pažeidimo tyrimą ir priimti atitinkamą sprendimą.

Teigia, kad situaciją prilyginti pareiškėjos skunde nurodomam „trūkumų šalinimui“ netikslinga, nes jokio trūkumo nebuvo –pareiškėja, nors ir žinodama įsipareigojimus, laisva valia pasirinko įsigyti konkretų traktorių iš giminaičio. NMA negali pareiškėjams nurodinėti, iš kieno, koku būdu, kokias investicijas įsigyti. Patys pareiškėjai sprendžia, kokias investicijas prašyti finansuoti ir kokias investicijas įsigyti. Jokiame teisės akte nėra nurodyta, kad NMA, nustatiusi pažeidimą, kuris yra akivaizdus pagal šiuo atveju Įgyvendinimo taisyklių 16.4 punktą, šį pažeidimą turi laikyti trūkumu. Administravimo taisyklių 10 punkte įtvirtintos NMA funkcijos, kurios apima paraiškų vertinimą, projektų, kuriems buvo skirta parama, priežiūrą ir kt.; 10.26 papunktyje numatyta, kad NMA turi teisę ankstesniais ar einamaisiais metais pateiktas paraiškas bei mokėjimo prašymus administruoti iš naujo bei priimti sprendimus dėl reikalavimo grąžinti visą ar dalį išmokėtos paramos sumos. NMA nėra įpareigota įsakinėti pareiškėjams keisti investicijas, kai jos jau įsigytos ir nustatytas pažeidimas.

Nesutinka, kad priimant Sprendimą buvo pabloginta pareiškėjos teisinė padėtis, sukelti teisėti lūkesčiai, jog įsigytas traktorius yra tinkamas ir atitinka nustatytus reikalavimus. Remiasi LVAT praktika ir teigia, kad net kuomet parama jau skirta, pasirašyta paramos sutartis ir pateiktas mokėjimo

prašymas išlaidoms finansuoti, tai savaime nesukūrė teisėtų lūkesčių, jog pareiškėjos prašymas išmokėti lėšas, net ir nustačius esminius pažeidimus, bus besąlygiškai patenkintas. Kitiškai vertina skundo 16 punkto argumentus, kad pareiškėjos verslo planas nėra ir nebuvo finansuojamas iš kitų ES fondų ir kitų viešųjų lėšų. Svarbu tai, kad verslo plano esmė – įsigyti traktorių, su kuriuo turėjo būti vykdoma numatyta veikla. Atitinkamai ir vertintas traktorius, kaip pagrindinė investicija ir tai, ar jis jau nebuvo finansuotas paramos lėšomis. NMA, surinkusi įrodymus konstatavo, kad nustatytas dvigubo finansavimo atvejis būtent įsigyjant traktorių, ir tokią išvadą išsamiai pagrindė Sprendime.

Remiasi Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktika, kad kiekvienas asmuo turi domėtis savo teisėmis ir pareigomis, elgtis apdairiai, atidžiai, rūpestingai; įstatymų nežinojimas ar netinkamas jų nuostatų suvokimas neatleidžia nuo sankcijų taikymo ir nepateisina įstatymų reikalavimų nevykdymo ar netinkamo vykdymo. Teikiant Paraišką, pareiškėjos pareiga buvo susipažinti su teisės aktuose nustatytais įsipareigojimais, kurie priminti NMA 2022-06-16 rašte. Pareiškėjai buvo pateikta aiški informacija apie jos įsipareigojimus, pranešta apie atliktą patikrą vietoje, informuota apie pažeidimų tyrimą. NMA negali teikti pareiškėjai privilegijų dėl jos netinkamo įsipareigojimų supratimo.

Kitiškai vertina skundo teiginius, kad NMA, pažeisdama gero administravimo principą, neinformavo pareiškėjos, kad ji neturi teisės šiuo atveju pirkti naudotą traktorių iš asmens, kuris yra gavęs paramą iš ES ar kitų biudžetų. Pažymi, kad pareiškėja, jau pateikdama Paraišką, pripažino, kad yra susipažinusi su paramą reglamentuojančiais teisės aktais, taip pat ir Įgyvendinimo taisyklėmis. Jeigu pareiškėja mano, kad NMA dar kartą, atskirai, turėjo ją informuoti, kad investicijos negali būti pakartotinai finansuojamos, neaišku, kodėl šių teiginių nepagrindė teisės aktų nuostatomis.

Atsakydama į skundo teiginius dėl paskirtos sankcijos, jos neproporcingumo, NMA pažymi, jog priimtas motyvuotas, teisėtas ir išsamus Sprendimas dėl sankcijos skyrimo yra grindžiamas viešojo administravimo subjektui suteikta diskrecija; sankcija nebuvo taikoma tik formaliai, įvertintos visos situacijos aplinkybės, todėl naikinti Sprendimą nėra jokio teisėto pagrindo.

Dėl pareiškėjos teiginių, jog NMA Sprendime nenurodė, kad pareiškėja būtų padariusi nors vieną pažeidimą, nurodytą Įgyvendinimo taisyklių 41 punkte, todėl neturėjo teisinio pagrindo taikyti visos paramos susigrąžinimo sankcijos, remiasi Įgyvendinimo taisyklių 40 punktu, kad netinkamai įgyvendinančiam (įgyvendinusiui) projektą paramos gavėjui, pareiškėjui gali būti taikomos Administravimo taisyklėse ir Sankcijų taikymo metodikoje nurodytos sankcijos; Sankcijų taikymo metodikos 1 priedo 27 punktu, kad, jeigu pareiškėjas ir (arba) paramos gavėjas, vykdydamas projektą, pažeidė kitus, nei šioje lentelėje nurodyti, Lietuvos Respublikos ir (arba) ES teisės aktų reikalavimus, kiek jie yra susiję su projekto įgyvendinimu, sankcijos dydis priklauso nuo nustatyto pažeidimo reikšmingumo, masto, trukmės ir pasikartojimo. Šiuo atveju dvigubo nefinansavimo principo pažeidimas jau yra toks pažeidimas, už kurį taikoma visos paramos susigrąžinimo sankcija.

Atsakydama į skundo argumentus, kad sankcija negalėtų būti taikoma ir dėl to, kad ES ir Lietuvos Respublikos biudžetui nebuvo padaryta žala ir pareiškėjai nebuvo ir nebus antrą kartą apmokėtos tos pačios išlaidos iš jokių fondų ar biudžetų, pažymi, jog Sprendimas priimtas dėl to, kad pareiškėja neužtikrino, jog verslo planas, kuriam finansuoti prašoma paramos, nebuvo, nėra ir nebus finansuojamas iš kitų ES fondų ir kitų viešųjų lėšų. Sprendime nurodytas pažeidimas nėra susijęs su tuo, kad pareiškėjai du kartus buvo apmokėtos tos pačios išlaidos ar kad antrą kartą pareiškėja gavo tą pačią paramą, o pabrėžiama, kad pagal Įgyvendinimo taisykles ir Reglamento Nr. 2018/1046 191 straipsnio 3 dalį negalima tos pačios investicijos finansuoti du kartus, kaip šiuo atveju traktorius buvo finansuotas du kartus (b. l. 92–103).

Skundas tenkintinas

Bylos duomenimis nustatyta, kad pareiškėja teikė Agentūrai Paraišką pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos sritį „Parama smulkiesiems ūkiams“, pateikimo data – 2022-03-21. Paraiškos IV dalyje pateikiamoje informacijoje apie projektą, kuriam prašoma paramos, nurodoma programos priemonės veiklos srities remiama veikla – žemės ūkio produktų gamyba, projekto pavadinimas – „D.B. ūkio modernizavimas“, nurodoma investicija – naudotas traktorius ir prašoma paramos suma – 15 000 Eur; V dalyje nurodoma investicijų įgyvendinimo/laikymo vieta – (duomenys neskelbtini). Paraiškos VIII dalyje 14 punkte pareiškėja patvirtino, jog užtikrina, kad verslo planas, kuriam finansuoti prašoma paramos,

nebuvo, nėra ir nebus finansuojamas iš kitų nacionalinių programų ir ES fondų. Paraiškoje nurodoma, kad pridedamas verslo planas (b. l. 59–69).

Pareiškėjos 2022-03-10 Verslo plane pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos sritį „Parama smulkiesiems ūkiams“ (toliau – ir Verslo planas) pateikiama esamos žemės ūkio valdos situacijos analizė (1 dalis), planuojamos ūkio veiklos (2 dalis) ir planuojami ūkio ekonominio gyvybingumo pasiekimo rezultatai (3 dalis). Verslo plano 2 dalyje nurodomos investicijos ir jų pagrindiniai parametrai – traktorius (40-120 AG), investicijų suma su PVM – 15 000 Eur, planuojama investicijų pabaiga – 2023 m. gegužės mėn. Verslo plano įgyvendinimo laikotarpis – 2022 ir 2023 m. (Verslo plano 1.1, 3.1-3.2 papunkčiai) (b. l. 15–18).

Agentūros Kaimo plėtros ir paramos regionams departamento Panevėžio paramos administravimo skyrius 2022-06-16 Raštu informavo pareiškėją, kad ji yra patvirtinta paramos gavėja ir jos Projektui įgyvendinti skiriama 15 000 Eur dydžio paramos suma, iš kurios Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai lėšos sudaro iki 12 750 Eur, t. y. 85 proc. paramos sumos, Lietuvos valstybės biudžeto lėšos sudaro iki 2 250 Eur, t. y. 15 proc. paramos sumos. Nurodoma, kad parama skiriama šioms išlaidoms – traktorius, 1 vnt. Parama bus suteikta Įgyvendinimo taisyklėse ir Administravimo taisyklėse nustatyta tvarka ir sąlygomis. Primenami įsipareigojimai, kuriuos pareiškėja prisiėmė pasirašydama Paraišką, tarp jų – užtikrinti, kad verslo planas, kuriam įgyvendinti skirta parama, nebus finansuojamas iš kitų ES fondų ir kitų viešųjų lėšų (Įgyvendinimo taisyklių 16.4 papunktis) (b. l. 11–14, 70–73, 122–125).

Atsakovė pateikė duomenis, kad pareiškėjai į jos banko sąskaitą pagal Paraišką išmokėta 12 000 Eur (b. l. 134).

Agentūra Sprendime nurodė, kad 2022-03-21 pareiškėja (paramos gavėja) pateikė Paraišką; įgyvendinant Projektą numatyta modernizuoti (duomenys neskelbtini) auginimo technologijas; parama skirta įsigyti naudotą traktorių. Paramos gavėja užtikrino, kad verslo planas, kuriam finansuoti prašoma paramos, nebuvo, nėra ir nebus finansuojamas iš kitų ES fondų ir kitų viešųjų lėšų. 2022-06-16 Raštu pareiškėja patvirtinta paramos gavėja, skirta 15 000 Eur dydžio paramos suma, primintas prisiimtas įsipareigojimas užtikrinti, kad verslo planas, kuriam finansuoti prašoma paramos, nebuvo, nėra ir nebus finansuojamas iš kitų ES fondų ir kitų viešųjų lėšų. 2022-06-23 paramos gavėjai išmokėta 12 000 Eur paramos suma. Remiantis Pažeidimų administravimo taisyklių 4 punktu ir vadovaujantis Pažeidimų administravimo procedūros aprašu, 2023-11-07 užregistruotas įtariamas pažeidimas dėl paramos gavėjos Projekto ir atliktas įtariamo pažeidimo tyrimas; įtarta, kad paramos gavėja neužtikrino, kad verslo planas, kuriam finansuoti prašoma paramos, nebuvo, nėra ir nebus finansuojamas iš kitų ES fondų ir kitų viešųjų lėšų. Nurodė, kad 2022-10-07 paramos gavėja informavo, kad nuo 2022-09-14 pradėjo įgyvendinti verslo planą, ir pateikė 2022-09-14 su G.I. pasirašytą Traktoriaus pirkimo–pardavimo sutartį už 16 000 Eur. 2023 m. rugpjūčio 28–31 d. atliekant patikrą Projekto įgyvendinimo vietoje ((duomenys neskelbtini)) apžiūrėta paramos gavėjos įsigyta investicija; nustatyta, kad ant traktoriaus vairuotojo durelių (apatinėje dalyje) priklijuotas paramos viešinimo lipdukas, o ant korpuso priklijuotas UAB „Galuotas“ lipdukas. 2020-06-30 G.I. NMA pateikė paraišką Nr. 19SU-KU-20-1-07145-PR001 gauti paramą pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programos priemonės „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos sritį „Parama smulkiesiems ūkiams“, jis 2020-10-05 patvirtintas paramos gavėju, skirta 15 000 Eur dydžio paramos suma, iš kurios Lietuvos valstybės biudžeto lėšos sudaro iki 15 000 Eur, t. y. 100 proc. 2021-06-01 G.I. ir UAB „Galuotas“ pasirašė traktoriaus pirkimo–pardavimo sutartį už 19 000 Eur su PVM. 2022-03-04 atliekant patikrą G.I. projekto įgyvendinimo vietoje ((duomenys neskelbtini)), apžiūrėta jo įsigyta investicija; nustatyta, kad ant traktoriaus vairuotojo durelių (apatinėje dalyje) priklijuotas paramos viešinimo lipdukas, o ant korpuso priklijuotas UAB „Galuotas“ lipdukas. Pateikti paramos gavėjos paaiškinimai, kad pažįsta G.I., tačiau jokių santykių nėra ir kt. Nurodoma, kad G.I. yra Paramos gavėjos tetėnas; pateikti jo paaiškinimai, jog traktorių pardavė, nes neatitiko lūkesčių dėl galios; kad pažįsta paramos gavėją, jos šeimą, jokių santykių nėra ir kt.

Sprendime nurodyta, kad įgyvendinant Projektą planuota modernizuoti Paramos gavėjos ūkį. Projekte numatyta vienintelė investicija, kuri įsigyta pažeidžiant dvigubo finansavimo nebuvimo principą, remiantis Reglamento Nr. 2018/1046 191 straipsnio 3 dalimi. Už traktorių, įsigytą įgyvendinant projektą Nr. 19SUKU-20-1-07145-PR001, G.I. iš Lietuvos valstybės biudžeto išmokėta

15 000 Eur paramos suma. Išnagrinėtų aplinkybių visuma suponuoja išvadą, kad paramos gavėja suvokė, jog G.I. įgyvendino Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programos finansuojamą investicinį projektą, buvo gavęs paramą bei parduoda traktorių, įsigytą už paramos lėšas. Konstatuotina, jog paramos gavėja, žinodama, kad jos tetėnas įsigijo traktorių už paramos lėšas, nusipirko iš jo paramos viešinimo lipduku pažymėtą traktorių už 16 000 Eur bei pranešė NMA, kad pradėjo įgyvendinti verslo planą. Cituoja Administravimo taisyklių 4.28 papunktį kas yra teisės aktų nuostatų pažeidimas.

Sprendime daroma išvada, kad paramos gavėja neužtikrino, kad verslo planas, kuriam finansuoti prašoma paramos, nebuvo, nėra ir nebus finansuojamas iš kitų ES fondų ir kitų viešųjų lėšų. Paramos gavėjai išmokėjus 15 000 Eur paramos sumą iš Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai ir Lietuvos valstybės biudžeto, tos pačios išlaidos būtų finansuojamos iš biudžeto du kartus. Vadovaujantis Administravimo taisyklių 188 ir 189 punktais, Reglamento Nr. 2018/1046 191 straipsnio 3 dalimi, Įgyvendinimo taisyklių 16.4 ir 17.6 papunkčiais bei 20 ir 40 punktais, Sankcijų taikymo metodikos 1 priedo 27 punktu, paramos gavėjai taikoma išmokėtos 12 000 Eur paramos sumos susigrąžinimo ir paramos sumažinimo (neiškant likusios paramos sumos) sankcija. Remiasi Administravimo taisyklių 246 punktu ir Grąžintinų lėšų, susidariusių įgyvendinant Europos Sąjungos žemės ūkio fondų priemones, administravimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008-02-13 nutarimu Nr. 137 (toliau – Grąžintinų lėšų taisyklės), 7.1.1 papunkčiu. Nurodo, kad negrąžinus skolos laiku pradedamos skaičiuoti palūkanos (b. l. 23–26, 130–133).

Agentūros 2023-12-18 raštu Nr. BRK-17318 „Dėl susidariusios skolos grąžinimo“ pareiškėja informuota apie Agentūros 2023-12-13 priimtą Sprendimą ir prašoma 12 000 Eur skolos sumą pervesti į NMA sąskaitą. Prie šio rašto pridedamas Sprendimas (b. l. 20–26, 28–30).

Nagrinėjamu atveju tarp šalių kilo ginčas dėl Sprendimo, kuriuo pareiškėjai, neužtikrinus, kad Verslo planas, kuriam finansuoti prašoma paramos, nebuvo, nėra ir nebus finansuojamas iš kitų ES fondų ir kitų viešųjų lėšų, taikoma išmokėtos 12 000 Eur paramos sumos susigrąžinimo ir paramos sumažinimo (neiškant likusios paramos sumos) sankcija, teisėtumo ir pagrįstumo.

Komisija, atsižvelgdama į skundo argumentus, nagrinėjamoje byloje vertina pareiškėjos ginčijamo Sprendimo teisėtumą tuo aspektu, ar pagal teisės aktus buvo teisinės ir faktinės prielaidos atsakovei priimti tokį sprendimą.

Agentūros Sprendimas priimtas vadovaujantis Administravimo taisyklių 188, 189 punktais, Reglamento Nr. 2018/1046 191 straipsnio 3 dalimi, Įgyvendinimo taisyklių 16.4 ir 17.6 papunkčiais bei 20 ir 40 punktais, Sankcijų taikymo metodikos 1 priedo 27 punktu, Grąžintinų lėšų taisyklių 7.1.1 papunkčiu.

Reglamento Nr. 2018/1046 191 straipsnyje „Nekaupiamojo skyrimo principas ir dvigubo finansavimo draudimas“ įtvirtinta, kad vienam veiksmui iš biudžeto gali būti skiriama tik viena dotacija vienam naudos gavėjui, išskyrus atvejus, kai atitinkamuose pagrindiniuose aktuose numatyta kitaip. Naudos gavėjui iš biudžeto per vienerius finansinius metus gali būti skirta tik viena dotacija veiklai. Veiksmą skirtingi atsakingi leidimus suteikiantys pareigūnai gali kartu finansuoti pagal atskiras biudžeto eilutes (1 dalis). Pareiškėjas nedelsdamas informuoja leidimus suteikiančius pareigūnus apie kelias paraiškas ir kelias dotacijas, susijusias su tuo pačiu veiksmu arba ta pačia darbo programa (2 dalis). Jokiomis aplinkybėmis tos pačios išlaidos nefinansuojamos iš biudžeto du kartus (3 dalis).

Ginčo teisiniais santykiams aktualūs toliau nurodyti teisės aktai ir jų nuostatos.

Agentūros kompetenciją administruojant paraiškas apibrėžia Administravimo taisyklių 11 punktas. Agentūra, be kitų atliekamų funkcijų, turi teisę ankstesniais ar einamaisiais metais pateiktas paramos paraiškas bei mokėjimo prašymus administruoti iš naujo bei priimti sprendimus dėl reikalavimo grąžinti visą ar dalį išmokėtos paramos sumos (Administravimo taisyklių 11.25 papunktis).

Nagrinėjamuoju ginčo atveju taikytinos ir Įgyvendinimo taisyklės (Paraiškos pateikimo metu galiojusi akto redakcija, nuo 2022-01-29 iki 2023-01-03), kurios nustato paramos teikimo ir administravimo tvarką pagal Programos priemonės „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos sritį „Parama smulkiesiems ūkiams“.

Įgyvendinimo taisyklės taikomos pareiškėjams, rengiantiems ir teikiantiems paramos paraiškas, paramos gavėjams, įgyvendinantiems projektus, kuriems skirta parama pagal priemonės veiklos sritį, taip pat institucijoms, atliekančioms paramos paraiškų vertinimą, atranką ir projektų įgyvendinimo priežiūrą. Paramos teikimo ir administravimo tvarka, kurios nereglamentuoja Įgyvendinimo taisyklės, nustatyta Administravimo taisyklėse (Įgyvendinimo taisyklių 2 punktą).

Įgyvendinimo taisyklių VI skyriuje reglamentuojamos tinkamumo gauti paramą sąlygos ir reikalavimai. Įgyvendinimo taisyklių 16 punkte nustatyta, kad pareiškėjas laikomas tinkamu gauti paramą, jei atitinka šias tinkamumo gauti paramą sąlygas ir reikalavimus: <...> 16.4. pareiškėjas užtikrina, kad verslo planas, kuriam finansuoti prašoma paramos, nebuvo, nėra ir nebus finansuojamas iš kitų ES fondų ir kitų viešųjų lėšų; <...>

Pagal Įgyvendinimo taisyklių 17 punktą, išipareigojimai turi būti vykdomi iki galutinio lėšų išmokėjimo, jei nenurodyta kitaip. Pareiškėjas prisiima šiuos išipareigojimus: pradėti įgyvendinti verslo planą per 9 mėn. nuo sprendimo skirti paramą priėmimo dienos. Paramos gavėjas, pradėjęs įgyvendinti verslo planą, raštu (pateikdamas laisvos formos pranešimą) apie tai informuoja Agentūrą (17.1. papunktis); <...>; nekeisti verslo plano įgyvendinimo vietos, nesuderinus su Agentūra. Nekeisti veiklos pobūdžio, tikslų ar įgyvendinimo sąlygų (numatyta žemės ūkio veikla turi būti vykdoma visu verslo plano įgyvendinimo laikotarpiu), neparduoti ir kitaip neperleisti kitam asmeniui už paramos lėšas įgyto turto, išskyrus biologinį turtą, nuo sprendimo skirti paramą priėmimo (17.3. papunktis); <...> verslo planą įgyvendinti tinkamai, kaip nurodyta Taisyklių 21 punkte, per verslo plane numatytą laikotarpį (17.6. papunktis); viešinti paramą, vadovaujantis Viešinimo taisyklėmis (17.7. papunktis); <...> įsigyti (visiškai apmokėti, pristatyti į ūkį, įregistruoti viešuosiuose registruose (jei registracija privaloma)) bei naudoti verslo plane numatytai veiklai vykdyti visas verslo plane numatytas investicijas ir saugoti patirtų išlaidų ir jų apmokėjimo įrodymo dokumentus (paramos gavėjas neteikia patirtų išlaidų ir jų apmokėjimo įrodymo dokumentų, jeigu to nepaprašo Agentūra). Investicijas įsigyti ne iš susijusių asmenų, nurodytų paramos paraiškos II skyriuje (17.17 papunktis); <...>.

Parama skiriama verslo planui įgyvendinti ir mokama išmokant išmoką (Įgyvendinimo taisyklių 19 punktas). Parama išmokama dviem dalinėmis išmokomis. Pirmoji išmokos dalis, sudaranti 80 proc. visos išmokos sumos, paramos gavėjui išmokama po sprendimo skirti paramą priėmimo (be mokėjimo prašymo pateikimo) ne vėliau kaip per 15 darbo dienų. Likusi 20 proc. išmokos dalis mokama kitais metais po verslo plano tinkamo įgyvendinimo. Jeigu verslo planas įgyvendintas netinkamai, išmoka nemokama (jeigu buvo išmokėta išmokos dalis, ta dalis susigrąžinama) (Įgyvendinimo taisyklių 20 punktas).

Pagal Įgyvendinimo taisyklių 21 punktą, Verslo planas laikomas tinkamai įgyvendintu, jei: paraiškos teikimo metu buvęs produkcijos standartine verte išreikštas valdos ekonominis dydis padidintas ne mažiau kaip 20 proc., kaip nurodyta Taisyklių 17.10 papunktyje (21.1. papunktis); pasiekti verslo plane numatyti veiklos plėtros tikslai ir vykdoma pelninga veikla, kaip nustatyta Ekonominio gyvybingumo nustatymo taisyklėse (21.2 papunktis); atliktos (apmokėtos, pristatytos į ūkį, įregistruotos viešuosiuose registruose (jei registracija privaloma)) bei naudojamos verslo plane numatytai veiklai vykdyti visos verslo plane numatytos investicijos (21.3. papunktis).

Įgyvendinimo taisyklių IX skyriuje nustatyti išlaidų reikalavimai. Parama skiriama ir išmoka mokama, jeigu verslo plane suplanuotos išlaidos yra būtinos ir naudojamos verslo planui įgyvendinti bei numatytai veiklai vykdyti, tiesiogiai susijusios su remiama veikla, yra ne mažesnės negu prašoma paramos suma, įsigytos ne iš susijusių asmenų, nurodytų paramos paraiškos II skyriuje. Jei kreipiamasi paramos ne pieninei galvijininkystei, investicijos turi būti susijusios su planuojamu įkurti kitu (ne pieninės galvijininkystės) žemės ūkio sektoriumi (24 punktas).

Netinkamai įgyvendinančiam (įgyvendinusiame) projektą paramos gavėjui, pareiškėjui gali būti taikomos Administravimo taisyklėse ir Sankcijų taikymo metodikoje nurodytos sankcijos (Įgyvendinimo taisyklių 40 punktas). Pagal Įgyvendinimo taisyklių 41 punktą, priemonės veiklos sričiai taip pat taikomos specifinės sankcijos, nurodomi atvejai, kai susigrąžinama visa išmokėta paramos suma.

Administravimo taisyklėse teisės aktų nuostatų pažeidimas apibrėžiamas kaip pareiškėjo arba paramos gavėjo veikimas ar neveikimas nesilaikant ES ir (arba) Lietuvos teisės aktų nuostatų, dėl kurio ES bendrajam biudžetui ir (arba) Lietuvos Respublikos valstybės biudžetui padaroma arba gali

būti padaryta žala (4.28 papunktis). Administravimo taisyklių 188 punkte nustatyta, kad netinkamai įgyvendinančiam (įgyvendinusiam) projektą paramos gavėjui, pareiškėjui <..> gali būti taikomos ES ir Lietuvos Respublikos teisės aktuose numatytos sankcijos. Pagal Programos priemones gali būti taikomos tokios sankcijos: paramos dydžio sumažinimas, paramos neskyrimas, reikalavimas grąžinti visą ar dalį išmokėtos paramos, kitos poveikio priemonės dėl su gauta arba prašoma parama susijusių įsipareigojimų nevykdymo ir (arba) nustatytų reikalavimų nesilaikymo; 189 punkte nustatyta, kad detali sankcijų apskaičiavimo ir taikymo tvarka nustatoma, vadovaujantis Sankcijų taikymo metodika ir atskirų Priemonių įgyvendinimo taisyklėmis.

Aptartas teisinis reglamentavimas leidžia daryti išvadą, kad pareiškėja, teikdama Paraišką dėl paramos jai skyrimo pagal Įgyvendinimo taisykles, turi atitikti šiose taisyklėse keliamus reikalavimus/sąlygas, taip pat vykdyti ir Įgyvendinimo taisyklėse pareiškėjams (paramos gavėjams) nustatytus įsipareigojimus. Tuo tarpu atsakovei Agentūrai, taikant atitinkamas sankcijas, kyla pareiga tinkamai įrodyti pareiškėjos padarytą pažeidimą ir pagrįsti, kad pareiškėja netinkamai įgyvendina (-o) projektą.

LVAT praktikoje išaiškinta, kad Agentūra privalo tiksliai ir aiškiai apibrėžti padarytus pažeidimus, eliminuoti bet kokias dviprasmybes, faktinę situaciją apibūdinti bei pagrįsti ją taip, jog ji būtų aiški ne tik valstybės tarnautojams, atsakingiems už teikiamą paramą žemės ūkio sektoriuje, bet ir tiems asmenims, kurie tiesiogiai pretenduoja į išmokas. Tikslus pažeidimų identifikavimas neatsiejamas nuo galimai taikytinų poveikio priemonių rūšių (žr., pvz., 2012-09-26 nutartį administracinėje byloje Nr. A556-2134/2012). Agentūra, kaip savarankiška Lietuvos Respublikos vykdomosios valdžios institucija, veikianti Žemės ūkio ministerijos administravimo srityje, administruojanti valstybės paramos žemės ūkiui ir kaimo plėtrai ir ES paramos žemės ūkiui ir kaimo plėtrai lėšas bei atliekanti jų mokėjimo ir kontrolės funkcijas (Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2021-09-08 įsakymu Nr. 3D-563 patvirtintų Agentūros nuostatų 1 punktas), turi pareigą surinkti tokius įrodymus, kurie aiškiai, neprieštarinčiai patvirtintų pareiškėjų padarytus pažeidimus, nes kitaip pažeidimai laikytini menamais (žr., pvz., 2020-02-05 sprendimą administracinėje byloje Nr. eA78-492/2020).

Bylos duomenimis nustatyta, kad pareiškėja Agentūrai teikė Paraišką, prašydama 15 000 Eur paramos Projekte „D.B. ūkio modernizavimas“ numatytai investicijai, t. y. naudotam traktoriui. Tokia pati investicija – traktorius (40-120 AG) ir investicijų suma (15 000 Eur) nurodoma ir pareiškėjos Verslo plane. Agentūros 2022-06-16 Raštu pareiškėja informuota, kad ji yra patvirtinta paramos gavėja ir jos Projektui įgyvendinti skiriama 15 000 Eur dydžio paramos suma, kartu informuojant pareiškėją apie priimtus įsipareigojimus, nurodant Įgyvendinimo taisyklių nuostatas (atitinkamos Įgyvendinimo taisyklių 16, 17 punktų nuostatos). Iš byloje esančių duomenų nustatyta, kad pareiškėja 2022-09-14 nusipirko traktorių (duomenys neskelbtini), valst. Nr. (duomenys neskelbtini), iš G.I. už 16000 Eur (2022-09-14 transporto priemonės pirkimo-pardavimo sutartis Nr. (duomenys neskelbtini), b. l. 83–84). Taigi, pareiškėjos Verslo plane numatyta investicija (traktorius) pareiškėjos buvo įsigyta.

Agentūra Sprendime nurodė, kad įgyvendinant Projektą planuota modernizuoti pareiškėjos ūkį, numatant vienintelę investiciją, kuri įsigyta pažeidžiant dvigubo finansavimo nebuvimo principą; už traktorių, įsigytą įgyvendinant projektą Nr. 19SUKU-20-1-07145-PR001, G.I. iš Lietuvos valstybės biudžeto išmokėta 15 000 Eur paramos suma; paramos gavėja suvokė, jog G.I. įgyvendino Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programos finansuojamą investicinį projektą, buvo gavęs paramą bei parduoda traktorių, įsigytą už paramos lėšas; konstatuoja, kad paramos gavėja, žinodama, kad jos tetėnas įsigijo traktorių už paramos lėšas, nusipirko iš jo paramos viešinimo lipduku pažymėtą traktorių už 16 000 Eur bei pranešė NMA, kad pradėjo įgyvendinti verslo planą. Atsakovė Sprendimo išvadą, kad pareiškėja neužtikrino Įgyvendinimo taisyklių 16.4 papunkčio reikalavimo ir kad pareiškėjos Projekte numatyta vienintelė investicija įsigyta pažeidžiant dvigubo finansavimo nebuvimo principą, remiantis Reglamento Nr. 2018/1046 191 straipsnio 3 dalimi, grindė Sprendime nurodytomis aplinkybėmis ir į bylą pateiktais įrodymais, būtent, į bylą pateikta 2021-06-01 sudaryta pirkimo-pardavimo sutartis Nr. (duomenys neskelbtini), pagal kurią pardavėjas UAB „Galuotas“ parduoda, o pirkėjas G.I. perka traktorių (duomenys neskelbtini) už 19000 Eur (b. l. 80–82). Pateiktų Gyventojų registro išrašų (2023-11-20) duomenimis, pareiškėja yra M.B. duktė; M.B. sesuo yra L.I., kurios sutuoktinis – G.I. (b. l. 113, 116). Iš Agentūros Kaimo plėtros ir paramos regionams departamento Marijampolės paramos administravimo skyriaus 2020-10-05 rašto Nr. KM-1525(10.6.1.E) „Dėl

paramos skyrimo“, adresuoto G.I., matosi, kad išnagrinėjus jo 2020-06-30 paraišką Nr. 19SU-KU-20-1-07145-PR001 paramai pagal Priemonę gauti, jis patvirtintas paramos gavėju ir jo projektui „G.I. ūkio modernizavimas“ įgyvendinti skiriama 15 000 Eur dydžio paramos suma; iš jos Lietuvos valstybės biudžeto lėšos sudaro iki 15 000 Eur, t. y. 100 proc. paramos sumos, parama skiriama išlaidoms – traktoriui, 1 vnt. (b. l. 126–129). Mokėjimo prašymo patikros vietoje ataskaitoje pagal KPP priemonę „Parama smulkiems ūkiams (be sutarties)“ Nr. V-VU-1409151 nurodyta, kad 2022-03-04 atlikta pareiškėjo G.I., bylos Nr. 19SU-KU-20-1-07145-MP002, projekto „G.I. ūkio modernizavimas“ patikra vietoje; nurodoma, kad naudojamos viešinimo priemonės – stendas ir lipdukas ant technikos (6 punktas), „Išlaidų, patirtų per atsiskaitymo laikotarpį“ dalyje nurodomas traktorius (duomenys neskelbtini), bendra investicijos suma – 19 000 Eur (b. l. 74–79). Paraiškos patikros vietoje ataskaitoje pagal KPP priemonę „Parama smulkiems ūkiams“ (be sutarties)“ nurodoma, kad atlikta patikra vietoje (pradėta 2023-08-28, baigta 2023-08-31) dėl pareiškėjos Projekto, bylos Nr. 19SU-KP-22-1-01644-PR001; patvirtinama, kad projekto įgyvendinimo vietoje yra už paramos lėšas įsigytas traktorius (b. l. 85–88), į bylą pateiktos 2023-08-28 ir 2023-08-31 fotonuotraukos, kuriose fiksuojamas įsigytas traktorius ir kt. (b. l. 117–121). Atsakovė pateikė į bylą pareiškėjos 2023-11-24 ir 2023-11-27 el. paštu teiktus atsakymus į Agentūros klausimus, kuriuose pareiškėja paaiškina dėl traktoriaus įsigijimo aplinkybių, nurodo, kad pažįsta G. I., jokių tarpusavio santykių nėra (b. l. 104–106, 107–110), taip pat G. I. 2023-11-19 el. paštu pateiktus atsakymus į Agentūros klausimus, be kita ko, dėl traktoriaus pardavimo aplinkybių (b. l. 114–115).

Nagrinėjamu atveju Agentūra Sprendime, išdėsčiusi pirmiau aptartas nustatytas aplinkybes, padarė išvadą, kad pareiškėja, kaip paramos gavėja, neužtikrino, kad verslo planas, kuriam finansuoti prašoma paramos, nebuvo, nėra ir nebus finansuojamas iš kitų ES fondų ir kitų viešųjų lėšų. Pastarasis reikalavimas (sąlyga) pareiškėjams (paramos gavėjams) yra įtvirtintas Įgyvendinimo taisyklių 16.4 punkte – pareiškėjas laikomas tinkamu gauti paramą, jei pareiškėjas užtikrina, kad verslo planas, kuriam finansuoti prašoma paramos, nebuvo, nėra ir nebus finansuojamas iš kitų ES fondų ir kitų viešųjų lėšų).

Pareiškėja skunde nesutinka su Agentūros pozicija dėl Įgyvendinimo taisyklių 16.4 papunkčio aiškinimo ir taikymo nagrinėjamu atveju, nurodydama, kad aiškinant sistemiškai ir lingvistiškai Reglamento Nr. 2018/1046 191 straipsnį bei Įgyvendinimo taisyklių 16.4 papunkčio nuostatas, dvigubo finansavimo draudimas apima tuos atvejus, kai siekiama to paties paramos gavėjo tą patį projektą ar verslo planą (tas pačias išlaidas) finansuoti iš ES biudžeto ar kitų viešųjų lėšų du kartus. Komisija iš esmės sutinka su tokia pareiškėjos pozicija ir tokiu Reglamento Nr. 2018/1046 191 straipsnio ir Įgyvendinimo taisyklių 16.4 papunkčio nuostatų aiškinimu. Komisija pažymi, kad Įgyvendinimo taisyklių 16.4 papunktyje keliamas reikalavimas pareiškėjui, kad *būtent jo* verslo planas, kuriam finansuoti prašoma paramos, nebuvo, nėra ir nebus finansuojamas iš kitų ES fondų ir kitų viešųjų lėšų. Pagal Įgyvendinimo taisykles pareiškėjui parama skiriama jo verslo planui įgyvendinti. Verslo planas apibrėžiamas kaip dokumentas, kuriame techniniu, finansiniu, ekonominiu, socialiniu ir aplinkosaugos atžvilgiu pagrindžiami investavimo tikslai, nurodomi projekte numatytiems investicijoms atlikti reikalingi ištekliai ir terminai, o verslo plano įgyvendinimo laikotarpis – verslo planui įgyvendinti skirtas laikotarpis nuo sprendimo skirti paramą priėmimo iki verslo plane nurodytų rodiklių pasiekimo, kurio pabaiga sutampa su finansinių metų pabaiga ir yra ne vėlesnė kaip 2024 m. gruodžio 31 d. (Įgyvendinimo taisyklių 4.4, 4.5 papunkčiai). Pareiškėjos Verslo plane, be kita ko, nurodoma, kad už paramos lėšas įsigytas panaudotas traktorius apie 40–120 AG palengvintų ūkininkavimo sąlygas, padėtų lengviau prisitaikyti prie naujos konkurencinės aplinkos (Verslo plano 2 dalis „Planuojamos ūkio veiklos“, investicijos pagrindimas). Nagrinėjamu atveju Agentūros pareiškėjai skiriama 15 000 Eur paramos suma traktoriui įsigyti (t. y. pareiškėjos ūkio modernizavimui, jos Projektui ir Verslo planui įgyvendinti). Pareiškėjai, siekiant atitikti Įgyvendinimo taisyklių 16.4 papunkčio reikalavimus, jos Verslo planas, kuriame numatyta investicija – traktoriaus įsigijimas, negali būti finansuojamas iš kitų ES fondų ar viešųjų lėšų. Nagrinėjamu atveju nenustatyta ir byloje esančių aptartų duomenų pagrindu negalima teigti, kad pareiškėja savo Verslo plano įgyvendinimui būtų gavusi finansavimą iš kitų ES fondų ir kitų viešųjų lėšų (išskyrus Agentūros išmokėtą pareiškėjai 12 000 Eur paramos sumą jos Projektui įgyvendinti).

Komisija pažymi, kad Įgyvendinimo taisyklės priskirtinos prie viešosios teisės normų, todėl Įgyvendinimo taisyklių nuostatos, be kita ko, ir 16.4 papunktyje įtvirtintas reikalavimas užtikrinti Verslo plano nefinansavimą iš kitų viešųjų lėšų (iš esmės ir reiškiantį dvigubo finansavimo draudimą), negali būti aiškinamos plečiamai. Komisijos vertinimu, Įgyvendinimo taisyklių 16.4 papunktyje įtvirtintas pareiškėjos išpareigojimas, kad Verslo planas nebūtų finansuojamas iš kitų lėšų, taikomas tik dėl pačios pareiškėjos gaunamos paramos jos Agentūrai teikto Verslo plano įgyvendinimui. Šiuo atveju Komisija sutinka su pareiškėjos argumentais, kad dvigubo tų pačių išlaidų finansavimo draudimo pažeidimas būtų nustatytas tik tokiu atveju, jei būtų įrodyta, kad būtent pareiškėjos tos pačios investicijos, šiuo atveju pareiškėjos traktoriaus įsigijimas, yra finansuojamos du kartus pareiškėjai, t. y. jei būtų nustatyta, jog pareiškėja gavo finansinę naudą, jos Verslo planą finansavus daugiau nei vieną kartą iš ES fondų ir kitų viešųjų lėšų. Tokių duomenų byloje nėra.

Įgyvendinimo taisyklėse nėra nustatyti reikalavimai/apribojimai pareiškėjams investicijų įsigijimui, išskyrus reikalavimą investicijas įsigyti ne iš susijusių asmenų, nurodytų paramos paraiškos II skyriuje (Įgyvendinimo taisyklių 17.17 papunktis). Pareiškėjos Agentūrai teiktoje Paraiškoje informacija apie sutuoktinį, artimuosius giminaičius, kitus su pareiškėju susijusius subjektus ir ryšį su jais pateikiama III skyriuje (II skyriuje pateikiama informacija apie pareiškėjos valdą). Paraiškos III skyriuje nurodoma pareiškėjos motina M.B. ir tėvas V.B., jokių kitų susijusių asmenų nėra nurodoma. Be to, Įgyvendinimo taisyklėse, įtvirtinant išlaidoms keliamus reikalavimus, nenumatyti jokie apribojimai, susiję su investicijų įsigijimu, išskyrus tai, kad investicijos turi būti įsigytos ne iš susijusių asmenų, nurodytų paramos paraiškos II skyriuje. Jokių kitų reikalavimų/apribojimų dėl investicijų įsigijimo Įgyvendinimo taisyklėse ar Administravimo taisyklėse nėra nustatyta, tokių teisės normų nei Sprendime, nei atsiliepime nenurodo ir atsakovė.

Tiek pareiškėja, tiek ir atsakovė savo pozicijai byloje pagrįsti remiasi LVAT 2013-05-27 nutartimi, priimta administracinėje byloje Nr. A146-924/2013. Pareiškėja, remdamasi šia teismo nutartimi nurodo, kad paramos paskirtis yra kompensuoti konkrečias investicines išlaidas; pareiškėjui neleidžiama gauti tą pačią paramą iš dviejų šaltinių, tuo tarpu atsakovė atsiliepime teigia, kad dvigubas finansavimas vertinamas išlaidų, t. y. investicijų ar daiktų, pagrindu. Šiame kontekste pažymėtina, kad LVAT, laikydamasis oficialios konstitucinės doktrinos, savo jurisprudencijoje yra akcentavęs, kad teismų praktika gali būti teisingai pasiremta tik teismo sprendime nustatytų faktinių aplinkybių visumos kontekste ir tik tuo atveju, jei bylų faktinės aplinkybės visiškai identiškos (LVAT 2009-07-16 nutartis administracinėje byloje Nr. A146-798/2009). LVAT administracinėje byloje Nr. A146-924/2013 faktinės aplinkybės nėra tapačios šios Komisijos nagrinėjamos bylos faktinėms aplinkybėms.

Atsižvelgiant į teisinį reguliavimą, įvertinus paramos teikimo tikslus, taip pat Įgyvendinimo taisyklėse pareiškėjams, siekiantiems gauti paramą, keliamus reikalavimus ir nustatytus išpareigojimus, Komisija sprendžia, kad Įgyvendinimo taisyklių 16.4 papunkčiu iš esmės yra siekiama neleisti to paties paramos gavėjo tą patį verslo planą (tas pačias išlaidas) finansuoti iš ES biudžeto ar kitų viešųjų lėšų du kartus. Nagrinėjamu atveju, esant pirmiau nustatytoms aplinkybėms – pareiškėjai iš G. I. (pareiškėjos mamos sesers sutuoktinio) nusipirkus traktorių, numatytą jos Verslo plane, nesant teisės aktuose įtvirtintų ribojimų dėl investicijų įsigijimo (išskyrus dėl įsigijimo iš susijusių subjektų), nenustačius, jog pati pareiškėja savo Verslo planui būtų gavusi finansavimą iš kitų ES fondų ir kitų viešųjų lėšų (Agentūros 2020-10-05 rašte Nr. KM-1525(10.6.1.E) nurodyta parama traktoriui įsigyti skirta G. I., jo verslo planui, o ne pareiškėjai ir ne jos Verslo planui), nėra pagrindo Agentūros Sprendime padarytai išvadai, jog šiuo atveju pareiškėja pažeidė/neužtikrino Įgyvendinimo taisyklių 16.4 papunkčio reikalavimo.

Pažymėtina, kad ginčijamas Sprendimas yra administracinis aktas, todėl jo turiniui taikomi VAĮ 10 straipsnyje įtvirtinti bendrieji reikalavimai. Pagal VAĮ 10 straipsnio 5 dalies 5-6 punktus administraciniame sprendime, be kita ko, turi būti nurodytas teisinis ir faktinis pagrindas ar kitos administraciniam sprendimui įtakos turėjusios aplinkybės bei sprendimo motyvai. Nurodytos VAĮ nuostatos (iki 2020-11-01 galiojusio VAĮ 8 straipsnis, galiojančio VAĮ 10 straipsnis) reiškia, jog akte turi būti nurodomi pagrindiniai faktai, argumentai ir įrodymai, pateikiamas teisinis pagrindas, kuriuo viešojo administravimo subjektas rėmėsi, priimdamas administracinį aktą; motyvų išdėstymas turi būti adekvatus, aiškus ir pakankamas. Ši teisės norma siejama su teisėtumo principu, pagal kurį

reikalaujama, kad viešojo administravimo subjektai savo veikla nepažeistų teisės aktų reikalavimų, kad jų sprendimai būtų pagrįsti, o sprendimų turinys atitiktų teisės normų reikalavimus (žr., pvz., LVAT 2010-10-14 nutartis administracinėje byloje Nr. A502-1037/2010, 2017-04-10 nutartis administracinėje byloje Nr. A-180-602/2017, kt.).

Kiekvienu konkrečiu atveju vertinant individualaus administracinio akto teisėtumą VAI 8 straipsnio (šiuo metu galiojančio VAI 10 straipsnio) taikymo aspektu, turi būti atsižvelgiama ir į tuos teisės aktus, kurie reguliuoja konkretų teisinį santykį, t. y. turi būti įvertinama, kokie ir kokia apimtimi yra teisiškai reikšmingi faktai bei kokios konkrečios materialinės teisės normos asmeniui gali sudaryti atitinkamas prielaidas bei sąlygas, kad būtų sukurtos, panaikintos ar pakeistos asmens subjektinės teisės tam tikruose teisiniuose santykiuose (žr., pvz., LVAT 2010-10-04 nutartis administracinėje byloje Nr. A438-1116/2010).

Įvertinus byloje esančią medžiagą bei teisinį reglamentavimą, Komisija sprendžia, kad nagrinėjamu atveju Agentūra netinkamai taikė teisės normas – Įgyvendinimo taisyklių nuostatų 16.4 papunktį ir nepagrįstai Sprendime padarė išvadą, jog pareiškėja neužtikrino reikalavimo, kad jos Verslo planas, kuriam finansuoti prašoma paramos, nebuvo, nėra ir nebus finansuojamas iš kitų ES fondų ir kitų viešųjų lėšų. Dėl šios priežasties nelieta teisinio pagrindo ir Sprendime nurodytos sankcijos – išmokėtos paramos susigrąžinimo ir paramos sumažinimo (neišmokant likusios paramos sumos) taikymui pareiškėjai. Atsižvelgiant į tai, Agentūros Sprendimas visa apimtimi naikintinas kaip neteisėtas ir nepagrįstas.

Kiti pareiškėjos skunde išdėstyti argumentai nekeičia šio ginčo baigties dėl Sprendimo panaikinimo, todėl Komisija dėl jų nepasisako.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 2 punktu, 22 straipsnio 1 dalimi, Komisija

n u s p r e n d ž i a :

Pareiškėjos D.B. skundą tenkinti.

Panaikinti atsakovės Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos 2023-12-13 sprendimą Nr. SKP-559 „Dėl susidariusios skolos grąžinimo“.

Sprendimą per vieną mėnesį nuo sprendimo priėmimo bylos šalys turi teisę apskųsti Regionų apygardos teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Posėdžio pirmininkė

Eglė Bilevičiūtė

Komisijos nariai

Vilma Drigotienė

Vytautas Kurpuvesas